§ 4.
Interrimförlängning av nuvarande regional innovationsstrategi
Dnr: RUN 6-2021

Regionala utvecklingsnämndens förslag till beslut
Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige besluta att den nuvarande regionala innovationsstrategin 2014-2020 förlängs att gälla intill dess ny strategi är framtagen och beslutad, senast under 2022.

Ärendebeskrivning
Regional innovationsstrategi är en av de centrala strategierna som hör till det regionala utvecklingsansvaret som i Västerbotten förvaltas av Region Västerbotten på Regeringens uppdrag. I en regional innovationsstrategi analyseras och beskrivs regionens förutsättningar och möjligheter till att stärka innovationskraften i regionen. I strategin beskrivs hur arbetet med att stärka och utveckla den kraften och sätta den i ett mer konkret sammanhang. Den regionala innovationsstrategin fungerar också i likhet med Regional utvecklingsstrategi som en grund för insatser i olika fonder och finansieringssystem på nationell och europeisk nivå.
Arbetet med att ta fram och förankra regional innovationsstrategi följer med det regionala utvecklingsansvaret och ligger på Region Västerbotten, men i samma grad som för Regional utvecklingsstrategi ligger där ett ansvar för att processen ska ske med bred förankring och möjligheter för breda inspel. Det betyder att processen behöver vara öppen och ge möjlighet för samhandling.

Västerbottens nuvarande regionala innovationsstrategi antogs under 2014 och var tidssatt till och med 2020. Det grundläggande och överordnade strategidokumentet till en regional innovationsstrategi är den Regionala utvecklingsstrategin för Västerbotten, som beslutades under november månad 2020 i Regionfullmäktige. Det är nu hög tid att genomföra arbetet med att ta fram en ny Regional innovationsstrategi och det arbetet är påbörjat med målet att ett förslag till sådan ska kunna behandlas politiskt under slutet av detta år och början på nästa år.

Den nuvarande beslutade strategin behöver därmed förlängas intill dess att en ny strategi är fastslagen under 2022.

Ärendets tidigare behandling
Vid arbetsutskottets behandling av ärendet föreslog Åsa Ågren Wikström (M) tillägg till förslag till beslut, med "senast under 2022." Inga motförslag lämnades.

Regionala utvecklingsnämndens behandling av ärendet
Åsa Ågren Wikström (M) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut.
Inga motförslag föreligger.

Ordföranden framför önskemål att förvaltningen återkommer till nämnden med en tidplan inför kommande process med att ta fram en ny regional innovationsstrategi.

Comfact Signature Referensnummer: 1010892

Sammanträdesdatum	Måndagen den 11 januari 2021
Sammanträdestid	Kl. 10:00-11:12 Sammanträdet ajourneras kl 10:40-10:55 för paus. Sammanträdet avslutas kl 11:12.
Sammanträdesplats	Digitalt, samt sammanträdesrum Linden, Region Västerbotten, Västra Norrlandsgatan 13, Umeå
Beslutande	Enligt närvarolista sidan 2-3
Övriga närvarande	Enligt närvarolista sidan 3
Paragrafer	§§ 1-2, 4-8
Underskrifter	Genom digital signering
Sekreterare	Katrine Andersson
Ordförande	Rickard Carstedt (S)
Justerare	Åsa Ågren Wikström (M)

BEVIS OM ANSLAG
Justering har tillkännagivits genom anslag på Region Västerbottens anslagstavla.

Organ	Regionala utvecklingsnämnden
Sammanträdesdatum	2021-01-11
Anslagsdatum	Protokollet anslås senast två dagar efter justering
Datum då anslaget tas ner	Anslag tas ner tre veckor efter anslagsdatum
Förvaringsplats för protokollet	Region Västerbotten, Regionala utvecklingsförvaltningens kansli, Umeå

Comfact Signature Referensnummer: 1010892

Närvarolista

Namn	Parti	Närvaro	Reservation § § 3	Reservation §	Anteckningar/ Tjänstgörande Ersättare
Ledamöter (13)					
Rickard Carstedt	S	1			Ordförande, via videolänk
Åsa Ågren Wikström	M	1	§ 3		Vice ordf, justerare, via videolänk
Ylva Hedqvist Hedlund	V	1			2:e vice ordförande, via videolänk
Marita Fransson	S	1			Via videolänk
Lars Lilja	S	1			Via videolänk
Nina Björby	S	1			Via videolänk
Jamal Mouneimne	S	-			Tjänstgörande ersättare Mahmoud Al-Turk (S)
Ahmed Hersi	V	-			Tjänstgörande ersättare Maja Lundström (S)
Anna-Karin Nilsson	M	1	§ 3		Via videolänk
Carina Sundbom	C	1	§ 3		Via videolänk
Nicke Grahn	L	1	§ 3		Via videolänk
Veronica Kerr	KD	1	§ 3		Via videolänk
Zacharias Tjäder	MP	1			Närvarande från och med § 4. Tjänstgörande ersättare §§ 1-3 Maja Lundström (S)
Ersättare (13)					
Karin Lundström	S	1			Från och med § 3. Via videolänk
Mahmoud Al-Turk	S	1			Tjänstgör istället för Jamal Mouneimne, via videolänk
Maja Lundström	S	1			Tjänstgör istället för Ahmed Hersi, via videolänk
Olov Nilsson	S	-			
Charlotte Lundqvist	S	1			Tjänstgör istället för Zacharias Tjäder §§ 1-3, via videolänk
Kjell Öjeryd	V	-			
Andreas Löwenhöök	M	-			
Ulf Eriksson	C	1			Via videolänk
Olle Edblom	C	1			Via videolänk
Cecilia Festin Stenlund	L	1			Via videolänk
Hans-Inge Smetana	KD	1			Via videolänk
Mattias Larsson	C	1			Via videolänk
Christer Rönnlund	M	-			

Comfact Signature Referensnummer: 1010892

Övriga närvarande
Anna Pettersson, regiondirektör
Rachel Nygren, stabschef, via videolänk
Katrine Andersson, nämndsekreterare/utredare
Jonathan Lundberg, nämndsekreterare/utredare, via videolänk
Lena Nordling, ekonomiansvarig, via videolänk
Jonas Lundström, chef Näringsliv- och samhällsbyggnad, chef Kollektivtrafikmyndigheten, via videolänk, §§ 1-5
Maud Ericsson, strateg infrastruktur, via videolänk, §§ 1-6
Maria Larsson, pol sek, via videolänk, via videolänk

Comfact Signature Referensnummer: 1010892

Ärendelista

Sida

§ 1. Fastställande av ärendelistan 5
§ 2. Anmälan av utskottens protokoll 6
§ 3. Tilläggsbudget regionala utvecklingsnämnden 2021 – **se separat upprättat protokoll, Omedelbart justerad §** .....
§ 4. Interrimförlängning av nuvarande regional innovationsstrategi 9
§ 5. Kurser och konferenser 11
§ 6. Meddelanden 12
§ 7. Delegeringsbeslut 13
§ 8. Information från verksamheten 13

Comfact Signature Referensnummer: 1010892

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse
Regional innovationsstrategi för Västerbottens län 2014-2020
Arbetsutskottet 2021-01-11 § 3

Beslutsexpediering
Regionfullmäktige

Comfact Signature Referensnummer: 1010892

Signatursida

Detta dokument har elektroniskt undertecknats av följande undertecknare:

Namn	KATRINE ANDERSSON
Titel, Organisation	Sekreterare, Regionala utvecklingsnämnden
Datum & Tid	2021-01-11 18:33:11 +01:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_054b7f2d2770167b3c5d7711da790ace24

Namn	RICHARD CARSTEDT
Titel, Organisation	Ordförande, Regionala utvecklingsnämnden
Datum & Tid	2021-01-11 18:41:20 +01:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_087d8f6b0dd0845fba950928afd6740e56

Namn	ÅSA ÅGREN WIKSTRÖM
Titel, Organisation	Justerare, Regionala utvecklingsnämnden
Datum & Tid	2021-01-12 08:02:44 +01:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_0507aa45a19c9e360010ef85ea5f953fdb

Validera dokumentet | Användarvillkor

region
västerbotten

Tjänsteskrivelse
2020-01-04

Jonas Lundström
Näringsliv och samhällsbyggnad
vid Regional Utveckling

Interrim förlängning av nuvarande Regionala innovationsstrategi

Sammanfattning

Regional innovationsstrategi är en av de centrala strategierna som hör till det regionala utvecklingsansvaret som i Västerbotten förvaltas av Region Västerbotten på Regeringens uppdrag. I en regional innovationsstrategi analyseras och beskrivs regionens förutsättningar och möjligheter till att stärka innovationskraften i regionen. I strategin beskrivs hur arbetet med att stärka och utveckla den kraften och sätta den i ett mer konkret sammanhang. Den regionala innovationsstrategin fungerar också i likhet med Regional utvecklingsstrategi som en grund för insatser i olika fonder och finansieringssystem på nationell och europeisk nivå.

Arbetet med att ta fram och förankra regional innovationsstrategi följer med det regionala utvecklingsansvaret och ligger på Region Västerbotten, men i samma grad som för Regional utvecklingsstrategi ligger där ett ansvar för att processen ska ske med bred förankring och möjligheter för breda inspel. Det betyder att processen behöver vara öppen och ge möjlighet för samhandling.

Västerbottens nuvarande regionala innovationsstrategi antogs under 2014 och var tidssatt till och med 2020. Det grundläggande och överordnade strategidokumentet till en regional innovationsstrategi är den Regionala utvecklingsstrategin för Västerbotten, som beslutades under november månad 2020 i Regionfullmäktige. Det är nu hög tid att genomföra arbetet med att ta fram en ny Regional innovationsstrategi och det arbetet är påbörjat med målet att ett förslag till sådan ska kunna behandlas politiskt under slutet av detta år och början på nästa år.

Den nuvarande beslutade strategin behöver därmed förlängas intill dess att en ny strategi är fastslagen under 2022.

Förslag till beslut
Förvaltningen föreslår med anledning av ovanstående att den nuvarande Regional innovationsstrategi 2014-2020 förlängs att gälla intill dess ny strategi är framtagen och beslutad.

Bedömda resultat och konsekvenser
Beslutet kommer inte att ha några konsekvenser som skapar risk för verksamheten.

Bilagor
Regional innovationsstrategi 2014-2020

Beslut expedieras till

REGION
VÄSTERBOTTEN

Innovationsstrategi Västerbotten

2014 – 2020

Antagen vid Förbundsfullmäktige 20 mars 2014
Diarienummer: 13RV382-27

Kunskap, kreativitet och mod – drivkraft för regionens utveckling

Nya produkter, tjänster, metoder eller nya sätt att organisera sig ska ge tillväxt, fler arbetstillfällen och öka regionens konkurrenskraft.

Västerbotten har unika förutsättningar för utveckling av innovationer som Europa och övriga världen efterfrågar. Regionens kunskapsnivå är hög, företagen är utvecklingsintresserade och det goda samarbetsklimatet mellan regionen aktörer ger avundsvärda fördelar.

Regionens geografi med långa avstånd och extrema kontraster med kyla, värme, ljus och mörker ger också förutsättningar att utveckla helt nya och tåliga lösningar som kommer till användning i företag och av människor på andra platser i världen.

Regional Innovationsstrategin för Västerbotten ska ge oss ännu bättre förutsättningar för att människor, företag, organisationer och akademin ska kunna utveckla idéer som kommer till användning och ger ekonomisk vinst till regionen.

Innovationsstrategin lyfter bland annat behovet av att ytterligare utveckla regionens kapitalförsörjning med rådgivning och ekonomiskt stöd vid precis rätt tidpunkt av innovations- och företagsutvecklingen. Regionen behöver fler mötesplatser, såväl fysiska som virtuella där företag, akademi och offentlig sektor kan utbyta kunskap och samverka i såväl idé- som marknadsföringsprocessen.

Akademin behöver näringslivet för kommersialisering, näringslivet behöver akademin för att omsätta utvecklingsbehov till kunskap och offentlig sektor behöver kunskap och företag för utveckling av produkter som ger en mer effektiv offentlig service.

Innovationsutveckling behöver omfatta människor oavsett bakgrund, kön, ålder och bostadsort. Genom likvärdiga förutsättningar att utveckla kunskap, kreativitet och mod kan vi skapa såväl små som mer omfattande teknik och samhällsförändringar.

För att stärka genomförandet av den Regionala Innovationsstrategin föreslås ett Regionalt Innovationsforum (RIF) som samlar personer ur Västerbottens lokala och regionala innovationsstödsystem.
Ett utvecklat partnerskap mellan regionens aktörer stärker gemensamma processer att i samverkan ytterligare öka innovationskraften.

Regional Innovationsstrategi för Västerbotten tar ett ambitiöst avstamp för ett intensivt innovationsstärkande arbetssätt.

När vi når 2020 har jag stora förhoppningar om att innovationskraften har ökat sitt utrymme och i ännu högre grad bidrar till regionens tillväxt.

Erik Bergkvist (S)
regionråd, Region Västerbotten

Omslagsfoto: En av de innovationsdialoger som bidragit till utformningen av Västerbottens Regionala innovationsstrategi. Foto: Mariann Holmberg

Regional Innovationsstrategi för Västerbotten 2014
Region Västerbotten
Antagen av Förbundsfullmäktige 20 mars 2014

Senaste revidering: mars 2014
Diarienummer: 13RV382-27

Organisationer som varit representerade i processen är: Innovation Västerbotten, Umeå Universitet, Campus Skellefteå, Uminova Innovation, Umeå kommun, Luleå Tekniska Universitet Skellefteå, Lycksele kommun, Storumans kommun, North Sweden European Office, Skellefteå kommun

Text och bearbetning: Region Västerbotten

Layout: Ord & Co i Umeå AB

Tryck: 2014

Innehållsförteckning

1 Bakgrund 5

2 Mål 6

2 Syfte 6

4 Vad är en Innovationsstrategi? 7
4.1 Begreppsförklaring – vad är Innovation?

5 Innovationsstödsystem 8
5.1 Människors driftkraft är grunden
5.2 Universitetens roller på innovationsområdet

6 Horisontella kriterier 11
6.1 Jämställdhet
6.2 Integration och mångfald
6.3 Miljö

7 Förbättringar av innovationsstödsystemet 13
7.1 Kunskapsbryggor i regionen
Organisera och finansiera inkubatorer i hela regionen
Science Parks och andra mötesplatser
Nya former av företagsgrupperingar i kluster
och klusterallianser
Forskning och näringsliv
Innovationsslussar
Innovationsupphandling
Internationellt
Marknadskommunikation

8 Kapitalförsörjning och Innovationsfinansiering 18
8.1 Kapitalförsörjning
8.2 Innovationsutveckling genom nationell
finansiering och EU-finansiering

9 Fokusområden för smart specialisering 21
Innovationer inom hälso- och sjukvård
Life Science
Teknik- och tjänsteutveckling inom industrin
Testverksamhet
Hållbar energi och miljöteknik
Upplevelsenäringar och kulturella och kreativa näringar
Digitala tjänstenäringar för smart region
Skärningspunkter mellan fokusområden

10 Uppföljning och effektutvärdering 24

11 Det samlade regional ledarskapet 24
11.1 Regionalt Innovationsforum RIF

Bilagor 26
1 Nuläget Västerbottens län
2 Ordlista

Region Västerbotten satsar på innovationer som ett sätt att skapa tillväxt och öka regionens konkurrenskraft. Västerbotten ska vara attraktivt att leva och verka i och fler ska vilja flytta till regionen.

Nya produkter, tjänster, metoder eller nya sätt att organisera sig ska ge fler och växande företag, fler arbetstillfällen och bidra till en effektiv offentlig sektor.

1. Bakgrund

I en globalt sammanlänkad ekonomi med ökad konkurrens ställs stora förhoppningar till att innovationsutveckling ska leda till ökad hållbar tillväxt med fler livskraftiga företag och fler arbetstillfällen, i såväl Europa och Sverige som i vår region.

Västerbottens[1] innovationsstrategi knyter an mot EU2020 och den nationella innovationsstrategin. Strategin ska stärka Västerbotten och Sverige och bidra till ökad europeisk konkurrenskraft.

Regionala utvecklingsstrategin (RUS) ligger till grund för innovationsstrategin (RIS) och andra regionala strategier. Strategierna har tagits fram parallellt under 2012–2014. En av sex delstrategier i RUS är inriktad på strukturer för innovation med fyra prioriterade områden.

- Ett samordnat regionalt innovationsstödsystem med starka aktörer
- Mötesplatser för innovation
- Ökad samverkan mellan näringsliv och akademi
- God tillgång på riskkapital och riskvilligt kapital

RIS fördjupar och utvecklas innehållet i dessa prioriterade områden och knyter samman insatserna i RUS med de program och strategier som finns på nationell och Europeisk nivå.

EUs satsning på smart specialisering[2] är en del av innovationsunionen som syftar till bättre och mer strategisk användning av strukturfondsmedel, kunskapsutveckling och innovation och samarbete mellan offentliga aktörer, akademi och näringsliv. Vår regions fokusområden med våra produktionsfördelar i förhållande till andra regioner beskrivs därför i detta dokument.

Europa 2020 är EUs strategi för perioden 2014–2020. Den inriktas på smart tillväxt – att utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation, hållbar tillväxt – att främja en koldioxidsnål, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi och tillväxt för alla – att stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning.

Europa 2020 genomförs genom sju flaggskeppsinitiativ där innovationsunionen är ett av dem. Syftet med innovationsunionen är att stärka den inre marknaden för innovation och förbättra innovationsklimatet i Europa samt tillgången till finansiering för forskning och innovation. Varje länk i innovationskedjan ska stärkas, från grundforskning till marknadsföring. Innovationsunionen syftar till att göra Europa till en forskningsaktör i världsklass, ta bort hinder för innovation och utveckla privata och offentliga parters samarbete.

---

1 med Västerbotten menas i alla sammanhang hela länet, d v s Västerbottens län.

2 EU-kommissionens definition av Smart specialisering innebär i kort form att företag, forskningscentra och universitet arbetar tillsammans för att identifiera en regions mest lovande specialisering, men också de brister som hämmar innovation. Se även avsnittet om Fokusområden.

De stora samhälleliga utmaningsområden som pekas ut i EUs forskningsprogram Horisont 2020 för nuvarande programperiod är:

- Hälsa, demografiska förändringar och välbefinnande
- Europeiska bioekonomiska utmaningar: livsmedelstrygghet, hållbart jord- och skogsbruk, havs-, sjöfarts- och insjöforskning
- Säker, ren och effektiv energi
- Smarta, gröna och integrerade transporter
- Klimatåtgärder resurseffektivitet och råvaror
- Europa i en föränderlig värld, inkluderande, innovativa och reflekterande samhällen
- Trygga samhällen – säkerställa frihet och trygghet för Europa och dess medborgare, som exempel kan nämnas hälsa, energi och ett inkluderande och säkert samhälle

2. Mål

Västerbotten är en nyskapande region präglad av människor med många och banbrytande idéer där det finns plats för nya sätt att tänka och göra.

3. Syfte

Innovationsstrategins syfte är att vidareutveckla innovationskraften i Västerbotten genom att:

- Stärka innovationsförmågan för individer, organisationer, företag och offentlig verksamhet.
- Skapa förutsättningar för att ytterligare stärka konkurrenskraft och skapa arbetstillfällen i Västerbotten genom lönsamma affärer för nystartade, existerande och växande verksamheter.
- Bidra till att lösa stora samhällsutmaningar, enligt Horisont 2020, se under Bakgrund.
- Bidra till att konkretisera den regionala utvecklingsstrategin.

4. Vad är en innovationsstrategi?

Innovationsstrategin ska ge förutsättningar för att stärka innovationsklimatet och därmed ange möjliga vägar till att förverkliga de regionala tillväxtmålen. Strategin anger hur innovationssystemet bör vara uppbyggt och hur olika parter i stödsystemet kan samarbeta för ökad innovationskraft och regional tillväxt.

4.1 Vad är en innovation?

Begreppet innovation omfattar mer än tekniska eller andra typer av produktidéer.

Innovation[3] handlar om nya sätt att skapa värde för samhälle, företag och individer. Värdet uppstår i tillämpningen, användningen och spridningen av en innovation (när den tagits i bruk). Det värde som skapas kan vara ekonomiskt, socialt och/eller miljömässigt.

Nyheter och förbättringar som inte kommer till användning är inte innovationer. Det är först när en idé kommer till användning eller kommersialiseras som den blir en innovation.

En innovation kan vara:

- En ny vara eller tjänst
- En ny process eller metod för att producera en vara eller tjänst
- Ett nytt sätt att organisera arbetet, affärsverksamheten eller relationerna med externa aktörer
- En ny marknad eller nya sätt att nå och kommunicera med kunder och användare på marknaderna
- Nya kompetenser, resurser eller material

Sociala innovationer[4] kan bidra till förnyelse genom generell reformpolitik lika väl som genom små åtgärder som har som mål att öka människors välbefinnande. I båda avseendena utgår sociala innovationer från identifierade sociala behov i befolkningen.

Innovationer kan vara radikala och helt nya lösningar som omskapar verksamheter och samhällen. Det kan också vara stegvisa och kontinuerliga förändringar. Stegvisa innovationer kan bestå av en liten förändring av en produkt, metod eller tjänst som ett litet företag eller organisation använder, eller vara mer vardagsnära. Trots sin litenhet kan stegvisa innovationer ha stor betydelse för den samlade innovationskraften och i sin tur leda till radikala innovationer.

Innovationer kan leda till utveckling av nya företag, men de flesta uppkommer i redan etablerade företag eller organisationer och gäller ofta utveckling och förbättringar av befintliga produkter och tjänster.

---

3 De flesta innovationsstrategier som för närvarande finns på regional nivå, liksom den nationella innovationsstrategin använder en definition av innovation som har sin grund i den så kallade Oslomanualen som OECD och EU gemensamt tagit fram. Näringsdepartementet utgår från nedanstående definition.

4 Sociala innovationer är nya tjänster, produkter och åtgärder som syftar till att öka människors välbefinnande genom att identifiera och möta sociala behov. Sociala innovationer kan ge såväl ekonomiska som sociala och samhällsmässiga vinster. (Utgår från Kommissionens och Vinnovas definitioner).

5. Innovationsstödsystem

Det innovationsstödjande systemet med dess aktörer är avgörande för regionens innovationskraft. Kunskapsutbyte och gemensamma processer för problemformulering mellan företag, universitet och offentlig sektor bidrar till effektivare nyttiggörande av forskningsresultat. Syftet är också att möta näringslivets behov av utveckling av nya produkter och processer[5]

Ett innovationssystem omfattar hela kedjan från idé till marknad och är ett sätt att beskriva den samverkan och det samspel som behövs för att idéer ska bli innovationer. Innovationssystem kan vara medvetet konstruerade men bygger oftast på samarbeten och beroenden som växt fram. Processen är alltså inte alltid rak och sekventiell, utan genomsyras av en mängd överlappande och svårförutsägbara delprocesser. Kunskapsuppbyggnad utgör en viktig delprocess, men andra exempel på betydelsefulla delprocesser är produktutveckling, finansiering och påverkan på efterfrågesidan.

Med begreppet innovationsstödsystem avses samtliga aktörer i samhället som fungerar stödjande någonstans från idé till marknad. Innovationsstödsystemets aktörer verkar i olika omfattningar inom innovationssystemen utifrån vilka behov av stöd som finns för att utveckla en idé till en innovation.

Företagens delaktighet inom universitet och forskningsinstitut kan underlättas till exempel genom strukturer som stimulerar kunskapsöverföring mellan företag och forskningsmiljöer. Med förbättrad innovationsförmåga bland regionens företag kan fler produkter och tjänster för en större, internationell marknad utvecklas, kommersialiseras eller implementeras.

Innovationer skapas överallt i samhället. Men möjligheten att ta del av de system och miljöer som främjar innovation är mer begränsade i regionens glesbefolkade områden. Det är en utmaning som behöver mötas i form av åtgärder som främjar delaktighet i ett platsoberoende innovationssystem för både kvinnor och män. Utvecklingen av informations- och kommunikationsteknik möjliggör en mer distansoberoende samverkan mellan aktörer vilket kan kompensera för de nackdelar som följer av glesheten och långa avstånd mellan orter, företag och marknader i och utanför regionen.

Många aktörer inom innovationsstödsystemet finansieras med offentliga medel och utgörs av institutioner och organisationer blandat med en rad olika nischade projekt med begränsad löptid. Innovationsstödsystemet inrymmer även samtliga aktörer som tillhandahåller riskkapital, lån och riskvilligt kapital, företag som jobbar med immaterialrättigheter, exportfrämjande företag och organisationer samt offentliga aktörer som ger stödinsatser i något skede av utvecklingskedjan från idé till marknad. Generellt gäller att stödsystemet måste ha sin grund i kompetenta aktörer med sinsemellan bra samarbete och samordning.

Västerbottens stödsystem spänner över ett brett område men består av en stor mängd aktörer vilket kan försvåra för idébärare att navigera i systemet. Det är därför viktigt att samordna och göra rådgivning, innovationscheckar och andra innovationsstödjande verktyg mer tillgängliga.

---

[5] Regeringens proposition 2012/13:30 – Forskning och innovation, 2012

Följande generella åtgärder måste till för att skapa gynnsamma förutsättningar för kreativitet, innovationsförmåga och ökat nyföretagande för entreprenörskap

- Stimulera företagsgrupperingar, nätverk, kluster och klusterallianser
- Kontinuerligt stärkt kunskapsutvecklingen hos främst små och medelstora företag för att stimulera innovationsförmågan.
- Stimulera företagande i tidig ålder.
- Insatser som underlättar nyföretagande, utvecklar samverkansformer mellan nystartade och etablerade företag och mellan företag och universiteten.
- Säkra företagens kapitalförsörjning så att de fungerar tillfredsställande.
- Insatser som underlättar utveckling av internationellt affärsutbyte.
- Stärka tillgången till information, kunskap om marknad och försäljning.

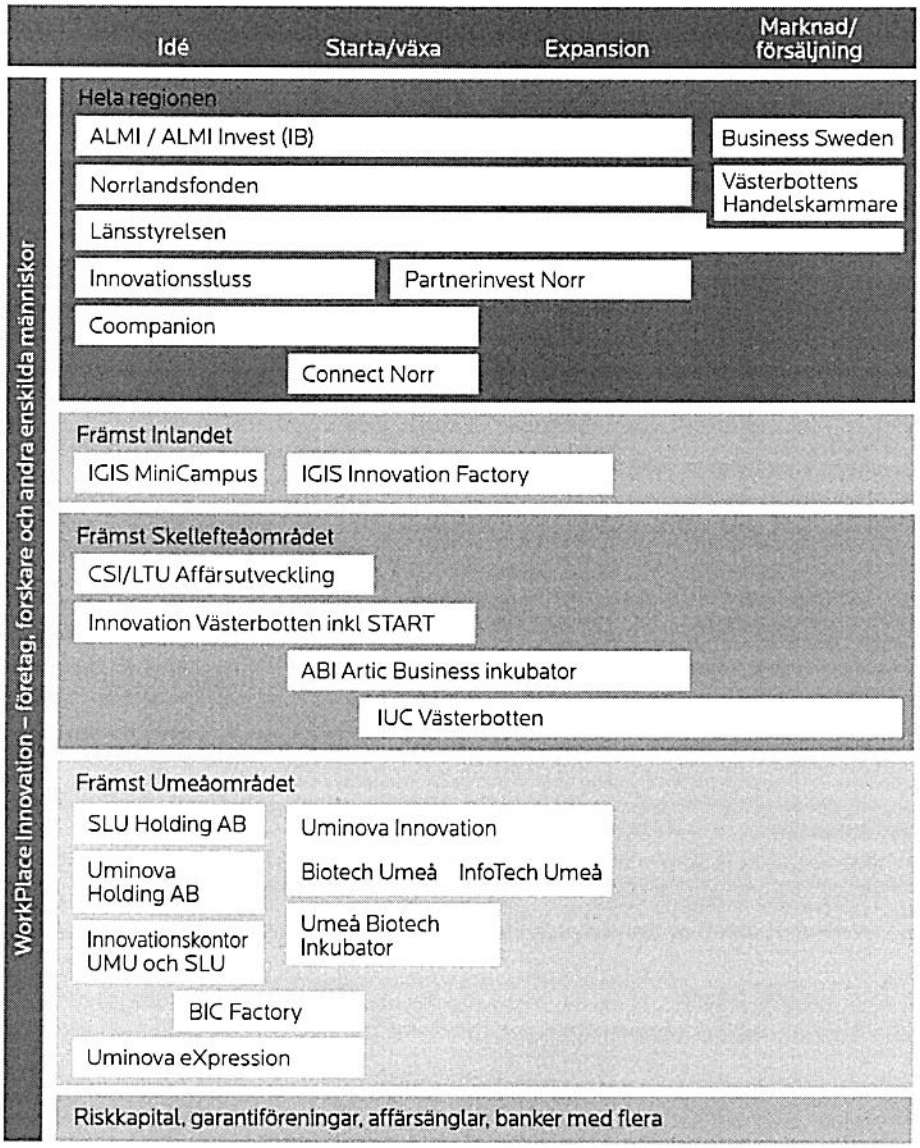

Resurser och projekt för innovationsstöd förändras löpande över tid. Utöver de som är nämnda i bilden finns det flera regionala och lokala aktörer som är betydelsefulla för näringslivets utveckling, exempelvis Företagarna.

Inte sällan har aktörerna i stödsystemet både rollen som affärsutvecklare och innovationsstödjare och arbetar mot olika målgrupper och företag i olika utvecklingsfaser. Aktörerna varierar också i fråga om storlek och resurser

De i bilden nämnda och andra generella och akademinära stödinsatserna presenteras i kartläggningen som heter "Många kockar bättre soppa?" och som Region Västerbotten beställde av Sweco under 2013.

Se hela kartläggningen på: https://mail.google.com/mail/?ui=2&ik=5e70660770&view=att&th=13fa98bc904c1b11&attid=0.1&disp=safe&realattid=f_hipweyho0&zw.

5.1 Människors drivkraft är grunden

Kvinnor och män i hela regionen måste få vara delaktiga i innovationsarbetet. Genom att ta tillvara alla människors kreativitet, mod och drivkraft kan såväl små som mer omfattande teknik- och samhällsförändringar skapas. Men för att det ska vara möjligt behövs en bredare bild av vad innovation är och att den manliga norm som präglar innovationssystemet förändras. På så vis kan den traditionella bilden av att innovationer är en företeelse i manligt dominerade branscher och sektorer också brytas.

Regionens innovationskraft måste stimuleras på ett sätt så att likvärdiga förutsättningar till stöd erbjuds även om fysiska innovationsmiljöer saknas. Grunden är alltid människor som har drivkraft och vill ta sin idé till en innovation. Innovationsstödsystemet måste ha den innovativa människan i centrum.

5.4 Universitetens roller på innovationsområdet

I Västerbotten finns tre universitet. Umeå Universitet, Luleå Tekniska Universitet i Skellefteå samt Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, i Umeå. Universitetens roller som kunskapsgenererare, tillhandahållare av högre utbildning, skapare av nya innovativa företag och part i den regionala utvecklingen spelar en viktig roll för regionens innovationer.

Nätverk och kluster av innovativa företag, entreprenörer och organisationer är beroende av stöd från forsknings- och utbildningsorganisationer som tillhandahåller nödvändig FoU-kompetens, högkvalitativ arbetskraft och fungerar som kunskapsmäklare. Även organisationer som stödjer utvecklingen av innovationer, exempelvis inkubatorer, är starkt beroende av universitetens kompetenser.

Innovationer uppstår sällan som en plötslig snilleblixt. I många fall har den föregåtts av en lång process, ofta inom och i samverkan med företag, offentlig sektor och civilsamhället. Idéer har prövats, antagits, förkastats och ibland uppstår misslyckanden. För detta behövs bra mötesplatser där människor kan träffas för att utbyta idéer och erfarenheter. Universiteten har även här viktiga roller i att bidra med idéer och fungera som en samlande neutral mötesplats.

Universiteten agerar i regionens innovationssystem på flera olika sätt:

- Utveckling av ett akademinära innovationsstödsystem där universiteten medverkar i utvecklingen av strategiska innovationsområden.
- Problemlösning genom forskning som sedan blir en innovation antingen genom forskaren själv eller genom samverkan med externa intressenter.
- Universiteten pekar även ut nya kunskapsområden, problem och hot som också skapar grund för idéer som kan bli framtida innovationer.
- Universitetens projekt, möten, konferenser, företagsbyar, science parks etc. skapar många mötesplatser där intresserade aktörer träffas.
- Utbildningar som mötesplats för att utbyta och utveckla idéer.
- Externa projekt i grundutbildning som ger mindre företag möjligheter till samverkan med universiteten. Samverkan kring idéer och innovationer i grundutbildningen ger effekter både på kort sikt hos deltagarna och på lång sikt genom bättre utbildning.
- Studenternas examensarbeten. I Norr- och Västerbotten är det drygt 5 000 studenter som tar ut en examen. Större delen av dessa har gjort ett examensarbete kring idéer som kan bli innovationer. Omfattningen på studenternas examensarbete i de två norra länen motsvarar årligen ca 1500 manårs utvecklingsarbete.
- Universitetens deltagande i nationella och internationella nätverk bidrar till att stärka innovationskraften i regionen.

6. Horisontella kriterier

Förnyelse är nyckeln till hållbar tillväxt. Förnyelse skapas i grunden av människor och därför är grunden att alla innovationer ska vara socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbara. Satsningar på horisontella kriterier som verktyg för tillväxt är avgörande för att säkra människors behov idag och samtidigt ge kommande generationer lika bra förutsättningar.

6.1 Jämställdhet

Jämställdhet innebär att de resurser som fördelas inom innovationspolitiken gynnar såväl kvinnor som män. Från att tidigare i stor utsträckning ha behandlats som moraliska och sociala orättvisor har frågor om jämställdhet numera också blivit viktiga för att öka länders och regioners konkurrenskraft, tillväxt och välfärd. En mer jämställd och inkluderande arbetsmarknad och näringsliv anses numera som en avgörande tillväxtfaktor inte bara i Sverige.

Skillnader i fördelningen av stöd mellan företag som drivs av kvinnor respektive män förklaras främst av branschtillhörighet respektive företagsstorlek.

I rapport om företagsstöd och kvinnors företagande framgår att kvinnor och män i lika hög grad tar del av rådgivning för nyföretagande och företagsutveckling, men kvinnor i lägre grad i innovationsrådgivning.[6] När det handlar om finansiering är det stora skillnader. I några fall har inga stöd getts till kvinnor och i andra mellan 15 och 40 procent. Inom microlån är andelen något högre.

Aktörer utrycker att de är medvetna om fördelningen och har anpassat informationsmaterial och i en del fall anställt kvinnor som rådgivare. Förklaringar till att kvinnor får så liten del av regionens företagsstöd kan vara att många företagsstöd är riktade mot redan kapitalstarka företag och stöd till investeringar i fasta tillgångar. Fler kvinnor än män driver tjänsteföretag och kan inte ta del av alla stödformer och kvinnors företag är oftare en- eller fåpersonsföretag.[7, 8] Bara sex procent av företagen inom industrisektorn drivs av en kvinna.[9]

Kvinnor och personer med utländsk bakgrund upplever dessutom brist på kapital som ett större hinder för tillväxt än vad personer i riket och män i regionen gör.[10]

Genom att ta tillvara alla människors erfarenheter och kompetens skapas konkurrenskraft då det medför nytänkande och kreativitet. Innovationssystem som utvecklas ur redan etablerade relationer riskerar att bli konserverande sett ur ett genusperspektiv.

6.2 Integration och mångfald

Med integration avses, att oavsett etnisk och kulturell bakgrund, har alla rätt att på lika villkor delta i och bidra till samhällsutvecklingen. Integration är en metod till syfte att tillvarata mångfald. Med mångfald avses människor med ursprung i olika etniska och kulturella miljöer. För Västerbotten är mångfald och jämställdhet en central tillväxtas-

---

[6] Fördelning av företagsinsatser mellan kvinnor och män i Västerbotten, Sweco Eurofutures AB.

[7] Fördelning av företagsinsatser mellan kvinnor och män i Västerbotten, Sweco Eurofutures AB

[8] Förstudie – Det företagsfrämjande systemet och kvinnors företag, Ramböll 2012

[9] Kvinnors och mäns företagande, Företagens villkor och verklighet, Fakta & statistik 2012, Tillväxtverket

[10] Kvinnors och mäns företagande, Företagens villkor och verklighet, Fakta & statistik 2012, Tillväxtverket

pekt både för att tillvarata människors erfarenheter och förmågor och för att bygga en attraktiv region. Män med svensk bakgrund är överrepresenterade som mottagare av innovationsstöd, bland annat på grund av att innovationer ofta definierats som företeelse i manligt dominerade branscher och områden. Innovationsstödet bör därför särskilt prioritera kvinnor och både kvinnor och män med annan etnisk bakgrund än svensk.

6.3 Miljö

Miljö-, klimat- och energiutmaningar är en drivkraft för teknik-, varu- och tjänsteutveckling inom alla branscher. En global efterfrågan på resurseffektivitet kräver lösningar som stimulerar till miljöansvar, både på policynivå och i civilsamhället.

Åtgärder

- Insatser för att kvinnor och män ska bli lika delaktiga i regionens innovationsutveckling
- Insatser för att företagsrådgivning och befintliga innovativa miljöer och stöd bedrivs på ett genusmedvetet sätt
- Insatser för att innovativa miljöer erbjuder stöd, tjänster och kompetenser som fyller behoven hos både män och kvinnor oavsett etnicitet och kulturell bakgrund
- Aktiviteter som stärker metodutveckling och kunskapsspridning om genus- och mångfaldsfrågor i innovationsstödssystemet
- Utveckling av innovativa metoder och lösningar som minskar regionens koldioxidutsläpp
- Insatser för att stimulera miljödrivna innovationer

7. Förbättringar av innovationsstödsystemet

Sverige är ledande i världen inom forskning och innovation men samtidigt finns det skillnader inom landet. På NUTS2-nivå finns ett europeiskt innovationsindex, Regional Innovation Scoreboard.[11] som kategoriserar Europas regioner utifrån ett antal regionala indikatorer.

Västerbotten har en god innovationsförmåga och har tillsammans med Norrbotten lyfts fram som en ledande innovativ region i Europeiska jämförelser. Västerbotten och Norrbotten har utvecklats från "Follower – High" (2007) till "Leader – Low" (2012). Det betyder att regionen har blivit en innovationsledare på den lägre nivån.

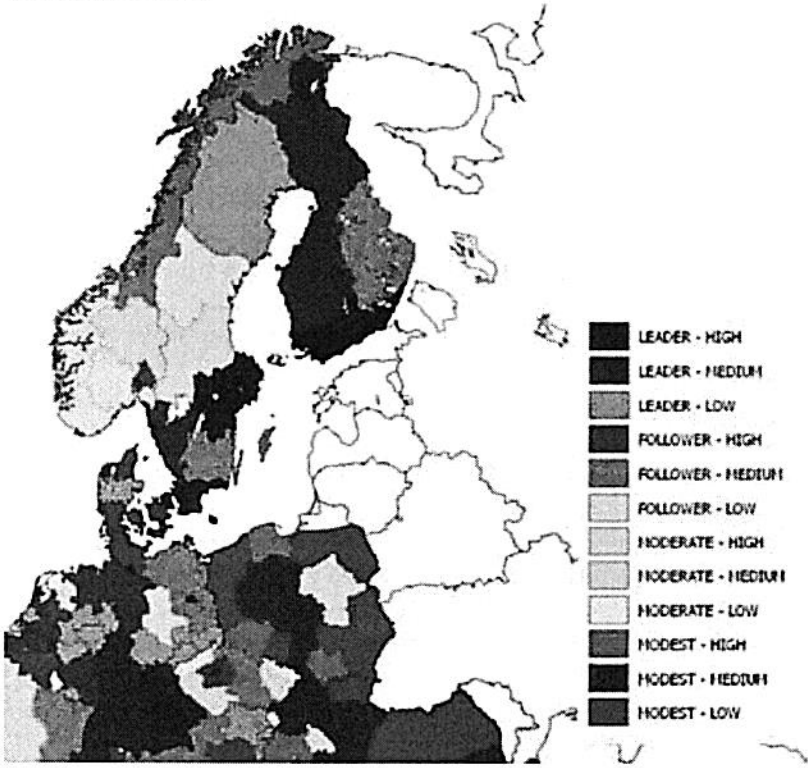

Figur 1: Kategorisering av regioner enligt Regional Innovation Scoreboard 2012
Även i Reg Lab:s Innovationsindex visar Västerbotten upp en framskjuten placering när det gäller förnyelseförmåga.[12] Regionens grundförutsättningar[13] är dock sämre.

Även i Reg Lab:s Innovationsindex visar Västerbotten upp en framskjuten placering när det gäller förnyelseförmåga.[12] Regionens grundförutsättningar[13] är dock sämre.

Möjligheterna att ta del av de system och miljöer som främjar innovation är dock mer begränsad i glesbefolkade områden och i mindre kommuner. Detta innebär att insatser måste riktas mot att utveckla metoder och verktyg för att stärka innova-

---

[11] Regional Innovation Scoreboard 2012

[12] Förnyelseförmåga: Privata FoU-resurser som andel av BRP, Forskningsmedel som andel av totala medel vid universiteten, andel som instämmer i att företaget är innovativt, andel elever som deltagit i Ung företagsamhets koncept samt andel nystartade företag på 100 befintliga företag.

[13] Grundförutsättningar: Graden av öppenhet, tolerans och mångfald av människor och företag, kompetent arbetskraft för innovation och förnyelse samt dynamik för lärande och nya idéer.

tionskraften i hela länet för att ta vara på kreativitet och skaparkraft hos aktörer som normalt inte finns i redan etablerade innovationssystem. Detta kan även innebära att säkerställa och utveckla de inkubatorer och science parks som redan finns i regionen.

Den regionala innovationsstrategin tar sin utgångspunkt i lokala och regionala förutsättningar men även i de synsätt som beskrivs i den nationella innovationsstrategin och grunderna för sammanhållningspolitiken.

7.1 Utveckling av kunskapsbryggor för hela regionen

Företagens delaktighet i kunskapsutvecklingen inom universitet och forskningsinstitut behöver underlättas genom strukturer som stimulerar kunskapsöverföring mellan företag och forskare. Möjligheterna till ett ökat nyttiggörande av forskningens resultat, idéer och kunskap behöver stärkas i befintliga och nya företag och offentlig sektor.

Även olika ansatser som involverar både våra städer och dess omland i ett system- och innovationsperspektiv bör utvecklas. Det kan gälla innovativa pilotprojekt som bidrar till att våra städer och centralorter i regionen fungerar som testbäddar för kunskapsuppbyggnad, forskning och innovationer om hållbar stadsutveckling som därmed hela regionen kan ha nytta av.

Virtuell samverkan kan bli kreativa mötesplatser för innovativa aktörer och främja både mäns och kvinnors deltagande. Det kan kompensera för nackdelar som följer av gleshet och långa avstånd mellan orter, företag och marknader i och utanför regionen.

Åtgärder

- Insatser som främjar delaktighet i ett platsoberoende innovationssystem
- Utvecklingen av metoder och informations- och kommunikationsteknik som möjliggör distansoberoende samverkan mellan aktörer

Organisera och finansiera inkubatorer i hela regionen

Med begreppet virtuella inkubatorer avses noder i regionen med grundläggande affärsstöd för tidig idébedömning och utveckling av affärskoncept. Det regionala hubbarna knyter samman noderna och har resurser till fullskaligt affärsstöd och fullständiga inkubationsprocesser för bra affärsidéer och affärskoncept från hela regionen.

Tillgång till inkubatorer behövs i hela regionen. Inkubatorer kan stödjas såväl från lokala resurser som genom virtuellt stöd på distans. Virtuella inkubatorer kan kopplas till ett lokalt företagscentra.

Finansieringen på längre sikt bör säkras för inkubatorsmiljöerna. Kartläggning bör göras av möjliga långsiktiga finansieringsformer.

Åtgärder

- Insatser för att utveckla fysiska och virtuella inkubatorer i regionen

Science Parks och andra mötesplatser

Lokala mötesplatser kan utgöra träffpunkter mellan rådgivare och finansiärer och enskilda idébärare eller företagare lika väl som forskare kan möta kollegor och utbyta idéer, erfarenheter och resultat. Det viktiga är att mötesplatsen kan möta ett lokalt behov. Även här kan virtuella lösningar etableras för att ta del av den kunskap som finns att få i regionen. Mötesplatsen samlokaliseras lämpligen med virtuella inkubatorer.

I regionen utvecklas flera science parks exempelvis Science City i Skellefteå, Uminova Science Park och utvecklingen av Universitetsstaden i Umeå och Landsbygdens Science Parks i inlandskommunerna. Science Parks ska utgöra regionala hubbar där innovativa småföretag samt större etablerade företag finns. Hela regionen har nytta av dessa och genom noder med mindre företagscentra som kan använda sig av dessa. Styrkan med en science park är de värdeskapande processer som tillförs för de företag som finns i parken och de som kommer dit.

De lokala mötesplatserna kan även vara en naturlig form för att påverka och stärka individers, näringslivets och offentlig sektors kunskaper om behovet av innovationsutveckling. Utveckling av fysiska och virtuella mötesplatser och science parks för innovativt arbete kan också bidra till att skapa skärningspunkter inom och mellan olika branscher och sektorer.

Åtgärder

- Insatser för att utveckla och stärka Science Parks och andra mötesplatser i regionen

Nya former av företagsgrupperingar i kluster och klusterallianser

Framgångsrika innovationsmiljöer är ofta byggda kring starka lokala eller regionala nätverk, företagsgrupperingar, kluster och utvecklingsmiljöer, vilket utgör en del av den regionala smarta specialiseringen.

Västerbotten har ett antal företagsgrupperingar och kluster som utgör aktörer i innovationssystemet, exempelvis Infotech, Biotech, Kulturella och kreativa näringar (KKN) med flera. Företagsgrupperingar och kluster understödjer företagens respektive innovationsarbete och kan även innebära ökad kunskap och beredskap för innovationssamverkan med regionens universitet.

Företagsgrupperingar och kluster kan i sin tur bilda klusterallianser som en förstärkt form av innovationsmiljö mellan olika företagsmiljöer och branscher. I klusterallianser kan kreativa skärningspunkter uppstå mellan olika företagsmiljöer och branscher.

I Västerbotten har en så kallad klusterallians påbörjat ett samarbete mellan fem företagsnätverk och kluster. De består av ProcessIT, Kulturella och kreativa näringar (KKN), Skogstekniska klustret, GIS-klustret i Lycksele och Georangenätverket i Malå.

En utmaning för en klusterallians är att initiera och skapa fungerande samarbete för att gemensamma kreativa och kanske gränsöverskridande innovationsmiljöer ska skapas. Klusteralliansen kan exempelvis arrangera nätverksträffar och workshops för att stimulera samverkan och skapa nya mötesplatser. En klusterallians bör vara styrd utifrån företagens behov.

Åtgärder

- Insatser som stärker utveckling av nya och redan existerande samverkan i nätverk, företagsgrupperingar, kluster, klusterallianser och utvecklingsmiljöer

---

[14] Science parks är innovationsmiljöer som erbjuder kunskapsintensiva tillväxtföretag infrastruktur, nätverk och affärs- och innovationsutveckling. En science park kan beskrivas som en mötesplats mellan människor, idéer, kunskap och kreativitet och kan till exempel utgöra en plattform för större innovations- och utvecklingsprojekt. Se, www.sisp.se

Science Park och Science City är samma sak. Begreppet City omfattar allt som behöver finnas i närområdet för en science park. Till exempel affärer, resturanger och bostäder – vilket finns i en stad eller stadsdel därav ordet city. Då kommer också stadsplanering in i bilden på ett mer naturligt sätt.

Forskning och näringsliv

Övergripande ambition är att stimulera byggandet av internationellt konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer. I detta ligger nära samarbete mellan forskning, offentlig sektor och näringsliv.[15]

Exempelvis genom en utvecklad samverkan mellan universiteten och näringslivet kring tillämpad forskning och koppling till näringslivets behov även utanför universitetsorterna. Etablering av flera distansutbildningar och centrumbildningar underlättar en sådan utveckling och förbättrar även möjligheterna att få ut forskningsresultat i företag.

Kommersialisering och nyttiggörande av universitetens forskning underlättas genom inkubatorer och acceleratorer.

Samverkan kring innovationer i ett brett perspektiv inkluderar såväl traditionella innovation med forskning och utveckling, innovation avseende arbetssätt och sociala innovationer etcetera. Forskning är alltid med i arbetet inom Quadro Helix men det behöver inte handla om mer forskning utan att använda forskning på ett bättre sätt.

Grunden till att utveckla ett samarbete enligt Quadro Helix är den regionala kontexten och potentialen. I detta ligger att inte bara göra en bedömning av regionens starka och svaga sidor, utan att dessa sätts i kontext både nationellt och internationellt.

Quadro Helix som grund ger tillgång till en större kritisk massa med fler aktörer och mer kompetens. Detta kan bidra till bättre samspel med omvärlden och är viktigt för en utvecklad innovationsförmåga till bättre förutsättningar för hållbar utveckling både ur ett lokalt, makroregionalt (Östersjöområdet, Barentsområdet) och globalt perspektiv. Det kan även bidra till en kapacitetsuppbyggnad av universitetens, forskningsinstitutens och näringslivets förmåga att medverka i EUs innovations- och forskningsprogram, till exempel Horisont 2020 och Programmet för näringsliv och små och medelstora företags konkurrenskraft (COSME).

Det är av stor vikt för regionen att stödja människor som kan bli ledande i att ta fram nya innovationer, attrahera forskare, kapital och samarbetspartners. Samarbetet mellan näringsliv, akademi, offentliga aktörer och civilsamhället är centralt för att utveckla innovativa miljöer.

Yrkespraktik för akademiker kan bidra till ett system där studenter och forskare för deltar i utveckling av regionens näringsliv. Ett ökat inslag av det entreprenöriella lärandet i universitetens utbildningar är önskvärt och underlättar samverkan mellan akademin och näringslivet.

Åtgärder

- Insatser för utveckling av samverkan mellan universiteten och näringslivet kring tillämpad forskning och koppling till näringslivets behov även utanför universitetsorterna
- Etablering av fler distansutbildningar
- Förbättra möjligheter att få ut forskningsresultat till företag
- Stärka förutsättningar för kommersialisering och nyttiggörande av forskning, exempelvis inkubatorer och acceleratorer
- Utveckla och stimulera entreprenöriella aktiviteter som möjliggör studenter och enskilda forskare att medverka i näringslivet

[15] Triple Helix innovation modellen fokuserar på relationen mellan universitet, näringsliv och offentliga politiska beslutsnivåer. I Quadro Helix breddas triple helix för innovation med en fjärde helix som utgörs av det civila samhället. Journal of Innovation and Entrepreneurship, Augusti 2012. Se även avsnitt 7.1.

Innovationsslussar

Innovationssluss Västerbotten arbetar i tidiga innovationsskeden mot framförallt personal (avgränsat till hälso-, sjukvård och omvårdnad), men även med testmiljöer i skedet före marknadsintroduktion (efter CE-märkning) och kompletterar således övriga innovationssystemet i Västerbotten.

Aktiviteterna syftar till kommersialisering av idéer, introduktion av nya innovationer, ökad kvalitet och effektivitet, ökat entreprenörskap och nyföretagande.

Under de tre år som Innovationssluss Västerbotten varit aktiv har 12 företag startat, dessa är genererade från cirka 180 inkomna idéer från personal i offentlig vård och omsorgsmiljöer i Västerbotten.

Innovationsslussen har visat sig framgångsrik att stimulera innovationer från offentlig sektor samt hjälpa näringslivet med ingångar till hälso- och sjukvården. För att stärka innovationsförmågan i företag, offentlig sektor och den sociala ekonomin bör modeller liknande innovationsslussar utvecklas och kopplas till befintliga stödsystem.

Åtgärder

- Insatser som stärker innovationsförmågan i företag, offentlig sektor och den sociala ekonomin med modeller liknande Innovationssluss Västerbotten

Innovationsupphandling

Ett verktyg för att öka innovationskraften är innovationsupphandling som är en aktiv metod att arbeta med upphandlingar. Innovationsupphandling främjar utveckling och införandet av nya lösningar. Offentlig upphandling handlar om att köpa lösningar för dagens funktioner, men även att investera i lösningar för framtida behov. Innovationsupphandling kan resultera i lösningar på efterfrågade funktioner, både genom upphandling av regelrätta innovationer och genom att beakta nya lösningar i reguljära upphandlingar. En innovationsinriktad offentlig verksamhet främjar således innovationskraften och leder till ett effektivare resursutnyttjande i den egna verksamheten. Som beställare och kravställare kan också offentlig verksamhet bidra till innovation och tillväxt genom att öppna nya marknader för företag och möjliggöra för nya företagsidéer.

För att öka innovationskraften i Västerbotten krävs en ökad kunskap om innovationsupphandling. Insatserna bör därför koncentreras till information, utbildning och samverkan.

Åtgärder

- Insatser som stärker enskilda aktörer eller aktörer i samverkan att genomföra innovationsupphandlingar

Internationellt

Västerbotten har idag cirka 500 företag som bedriver export varav en tredjedel har en export som överstiger en miljon kronor. Mellan 2010 till 2011 ökade Västerbotten sin export mest av alla regioner i Sverige.

Regionen ska medverka till att öka små och medelstora företags internationella närvaro i syfte att stärka näringslivets konkurrenskraft. Genom de nätverk som regionens olika aktörer har, ska företagen ges hjälp att söka sig till nya marknader för att främja tillväxten. Som en del av den inre marknaden och samarbete inom till exempel

Östersjöregionen har länets företag goda förutsättningar att stärka sin närvaro på den europeiska marknaden. Regionen har en av världens bäst utbyggda bredbandsinfrastruktur som skapar möjligheter för företagen att öka sin effektivitet genom digitala tjänster och stärka sina kopplingar mot internationella marknader och kunder.

Medverkan i nationella och internationella samarbeten och program kan öka innovationsförmågan, men innebär ofta resurskrävande processer vilket innebär att stödstrukturer för detta bör utvecklas. I RUS 2014–2020 föreslås därför att branschområdeskunniga projektutvecklare tillsätts för samordning av ansökningar inom Horisont 2020, strukturfonderna och vid nationella utlysningar.

Det är viktigt att etablera strukturer för omvärldsbevakning och benchmarking inte minst för att kunna ta del av så kallad "öppen innovation". Likaså kan gränsöverskridande och/eller transnationella samarbeten och innovationsprocesser inom och mellan branscher och organisationer främjas.

Åtgärder

- Utveckla stödresurser, strukturer och digital infrastruktur som stärker företagens medverkan på en internationell marknad
- Stärka strukturer för omvärldsbevakning och benchmarking och medverkan i öppna innovationsprocesser

Marknadskommunikation

En grundläggande punkt för att regionens näringsliv och tillväxt är frågan om marknadskommunikationen. Ofta hamnar teknik- eller branschfrågor i centralt fokus, trots att även marknadskommunikation och att nå avslut med en kund är en absolut förutsättning för en framgångsrik affär. Marknadsfrågor måste därför få en starkare roll i länets tillväxt- och innovationsarbete.

Återkommande inslag om marknadsfrågornas roll i innovationsarbetet bör etableras i regionen i samband med erfarenhetsseminarier och nätverksträffar mellan företag och bli ett naturligt inslag när aktiviteter genomförs inom ramen för innovations- eller regionala utvecklingsstrategierna. Även mentorskap bör utvecklas för att hjälpa innovatören att ta sin idé till marknaden.

Åtgärder

- Utveckla kunskap om marknadskommunikation och försäljning som verktyg att skapa affärer av innovationer
- Utveckla mentorskap för innovatörer att ta idéer till en kommersiell marknad

8. *Kapitalförsörjning och Innovationsfinansiering*

8.1 Kapitalförsörjning

Trots att det varje år startar en mängd företag i regionen, finns det en uppsjö av spännande idéer som aldrig blir förverkligade. En anledning är svårigheten att hitta finansiering till nystartade företag och företag i tillväxt. Men även om finansiering finns, kan den vara svåråtkomlig och vara en tidskrävande process för att hitta rätt. Tillgången till riskkapital i form av såddkapital och tillväxtkapital kan vara grundläggande för företa-

gens affärsutveckling och därmed även för regionens innovationskraft.

Skillnaden mellan finansiering av kvinnors och mäns företag är stora skillnader. Undersökning från 2012 visar att några aktörer inte har fördelat något kapital över huvud taget till kvinnor och i andra mellan 15 och 40 procent. Inom microlån är andelen något högre.

Förklaringar till att kvinnor får så liten del av regionens företagsstöd kan vara att många företagsstöd är riktade mot redan kapitalstarka företag och stöd till investeringar i fasta tillgångar. Fler kvinnor än män driver tjänsteföretag och kan därför inte ta del av alla stödformer och kvinnors företag är oftare en- eller fåpersonsföretag.[16] [17] Bara sex procent av företagen inom industrisektorn drivs av en kvinna. Kvinnor och personer med utländsk bakgrund upplever dessutom brist på kapital som ett större hinder för tillväxt än vad personer i riket och män i regionen gör.[18]

Finansieringsförutsättningarna ser olika ut under ett företags utveckling och det finns även skillnader i möjligheterna till finansiering i olika delar av landet och inom regionen. Dessa skillnader kan exempelvis bero på lågt värderade realsäkerheter (som i Västerbottens glesare delar avspeglar sig i låga fastighetspriser).

Kvinnor och personer med utländsk bakgrund i regionen upplever brist på kapital som ett större hinder för tillväxt än vad personer i riket och män i regionen gör.[19] Kvinnor deltar i företagsrådgivning i samma grad som män, men inte i lika hög grad i innovationsrådgivning.[20] Personer med utländsk bakgrund får i högre grad avslag på ansökningar. Samtidigt är kunskapen om stöd för att starta och driva företag låg bland personer med utländsk bakgrund.[21]

Ett nära samarbete med universitet och högskolor och deras innovationsstödjande funktioner bidrar till att länka samman alla delar i ett sammanhållet, effektiv och tydligt system för kapitalförsörjning, rådgivning och utveckling av innovationer. De innovationsstödjande verksamheternas roll bör enligt regeringens mening utvecklas och även stärka länkarna till de offentliga kapitalförsörjningsaktörerna för att skapa ett effektivt system för kommersialisering.[22]

Finansiella aktörer har ofta olika syften med sin medverkan i företagens utveckling. Därför behöver ofta flera olika finansieringslösningar träda in som stimulans under företagets etablering och olika utvecklingsfaser (se bild).

En vanlig utvecklingskurva

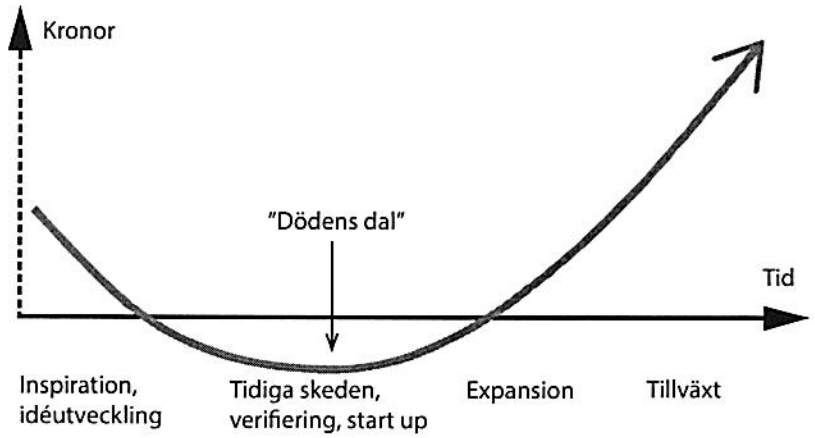

[16] Fördelning av företagsinsatser mellan kvinnor och män i Västerbotten, Sweco Eurofutures AB
[17] Förstudie – Det företagsfrämjande systemet och kvinnors företag, Ramböll 2012
[18] Kvinnors och mäns företagande, Företagens villkor och verklighet, Fakta & statistik 2012, Tillväxtverket
[19] Kvinnors och mäns företagande, Företagens villkor och verklighet, Fakta & statistik 2012, Tillväxtverket
[20] Fördelning av företagsinsatser mellan kvinnor och män i Västerbotten, Sweco Eurofutures AB
[21] Från ord till handling, Integration och mångfald i ett tillväxtperspektiv, Tillväxtverket 2013
[22] Regeringens proposition 2012/13:30 – Forskning och innovation, 2012

Regionens kapitalförsörjning framstår som spretig och ger en otydlig bild av aktörernas roller och policys i förhållande till företagens olika utvecklingsskeden. Osäkerheten är extra stor för nystartade eller företag som vill ta språng på marknaden.

För de allra första stegen av idéutveckling finns i allmänhet en rad stödjande myndigheter och organisationer och därmed möjligheter till finansiering. Men om det etablerade företaget inte finner finansiering i tidiga skeden kan idéerna fasta i det som allmänt kallas "dödens dal" det vill säga en acceleratorfas med produkt- och tjänsteutvecklingssteg som kan avse dyrare prototyper, första marknadsförsök eller inledande marknadsetablering. Risken att detta ska inträffa är stor eftersom det inom dessa områden inte finns lika goda möjligheter till finansiering.

Tillgången till riskvilligt kapital i tidiga skeden behöver stärkas genom exempelvis regionala revolverande fonder, affärsänglar, regionala såddkapitalfonder, ökad andel mikrolån och mjuka lån samt regionala och lokala tillväxtfonder med delägare från såväl den offentliga sektorn som det privata näringslivet. Det är också viktigt att titta på exitstrategier för dessa finansiärer. Speciellt om vi konstruerar egna regionala sådd- och expansionsfonder. Vi måste se till hela värdekedjan i innovationssystemet där kapital är en viktig komponent. Om exitstrategin betyder maximal vinst till varje pris så blir ofta fallet att det lovande potentiella tillväxtbolaget säljs till en utländsk aktör och kompetens, arbetstillfällen, etc. försvinner från regionen.

Under senare år, har crowdfunding (crowd sourced fund raising) uppkommit som ett alternativ till traditionella finansieringsmodeller och ger projekt och mindre företag en chans till finansiering på annat sätt. Crowdfunding uppkom som ett svar på den svårighet entreprenörer och nystartade företag har, att hitta finansiering genom traditionella metoder som banker och riskkapitalbolag.

Banklån är här den naturliga finansieringsformen men förutsätter ofta att företagen har uppnått en viss mognadsgrad. Tillgången till lånekapital blir därför ett tillväxthinder för många företag. Möjligheterna att få tillgång till lånekapital ökar om insatser sker för att förbättra företagens säkerheter. Kreditgarantiförening Nord spelar här en viktig roll genom att man ställer ut borgen för lån från affärsbankerna. Tillgången till de statliga regionala företagsstöden i form av såddkapital och investeringskapital är också viktiga för att förbättra företagens säkerheter.

Förklaringar till begrepp under detta avsnitt återfinns i ordlista bilaga 2.

Åtgärder

- Stärka tillgången till riskkapital och riskvilligt kapital för tidiga skeden, exempelvis genom regionala såddkapitalfonder och acceleratorfonder vid inkubatorer samt säkerställa ändamålsenliga fonder och finansierings-lösningar i hela innovationsvärdekedjan
- Skapa överskådliga informationsytor och ingångar för regionens näringsliv och organisationer att hitta existerande riskkapital, riskvilligt kapital och riskkapitalister
- Förstärka möjligheterna för regionens företag att även nå nationellt och internationellt riskkapital
- Utveckla företagens förmåga att attrahera riskkapital och riskvilligt kapital
- Utveckla arbetssätt för att matcha företagen med professionell ledning och kompetens

8.2 Innovationsutveckling genom nationell finansiering och EU-finansiering

På lokal, regional, nationellt och på EU-arenan finns en rad program och initiativ som medverkar i finansieringen av forskningsbaserad innovation och innovation som utvecklas av och inom företag och enskilda personer eller grupper av "uppfinnare".

Fokus är då på stöd till innovationer med en internationell marknadspotential, som därmed kan bidra till regional tillväxt och Europas konkurrenskraft, samt finansiering som ska skapa synergier mellan regionala, nationella och europeiska satsningar och prioriteringar.

Europas största satsning görs inom ramen för Horisont 2020 som även har fokus på internationell samverkan. Horisont 2020 samlar all nuvarande EU-finansiering för forskning och innovation. Investeringar inom detta område leder också till affärsmöjligheter genom nya innovativa produkter och tjänster. EU är visserligen världsledande på många teknikområden, men står inför allt större konkurrens, både från traditionella motspelare och från tillväxtekonomier. Därför måste innovationsresultaten förbättras ytterligare.

Nationellt har till exempel VINNOVA ett likartat uppdrag. VINNOVA är Sveriges innovationsmyndighet. VINNOVAs uppgift är att främja hållbar tillväxt genom att förbättra förutsättningarna för innovation och att finansiera behovsmotiverad forskning. Varje år investerar VINNOVA ca 2 miljarder kronor i olika insatser.

Regionalt har Tillväxtverket i uppdrag att främja utvecklingskraft i alla delar av landet. Tillväxtverket ska verka för att utnyttja den tillväxtpotential som finns i allt från glesbygd till storstäder. Satsningar på forskning, innovation och SME har ett starkt fokus i strukturfonderna, både i den regionala fonden, för Övre Norrland med Västerbotten och Norrbotten och den nya, från 2014, nationella fonden, som möjliggör samverkan mellan parter i alla svenska regioner.

Med regionala medel inklusive strukturfonderna, kan regionens finansiering av innovationsstöd styras mot att bygga kapacitet för nationell och internationell konkurrenskraft och därmed regional tillväxt.

Den regionala fonden kan användas för att bygga kapacitet inom i första hand de Fokusområden för Smart Specialisering som beskrivs i avsnitt 9.

9. Fokusområden för smart specialisering

EUs sammanhållningspolitik 2014–2020 innebär en ökad koncentration av Europa 2020-strategins prioriteringar för smart, hållbar och inkluderande tillväxt. I utarbetandet av kommande strukturfondsprogram uppmanas medlemmarna att i ökad utsträckning arbeta med innovation och smart specialisering. Europakommissionen menar att strategin för smart specialisering kan innebära en effektivare användning av offentliga medel och stimulera privata investeringar.

Poängen med smart specialisering är därför att undvika fragmentisering och kopieringar och konkurrens genom inlåsningar i administrativa och geografiska regioner. Strategin är tänkt att hjälpa regionerna att satsa sina resurser på ett fåtal viktiga prioriteringar snarare än att sprida investeringar på många olika områden. Ambitionen är också att öka effektiviteten genom att länka prioriterade områden till närbesläktade områden på lokal, regional, nationell eller internationell nivå.

Utifrån de regionala styrdokumenten för Norrbotten och Västerbotten har det i

samband med strukturfondsskivningarna för programperioden 2014–2020 identifierats sammanlagt sju fokusområden. Projekt som bedrivs inom dessa områden kommer att prioriteras.

1. Innovationer inom hälso- och sjukvård

Produkt- och tjänsteutveckling i både privat och offentlig verksamhet med koppling till hälso- och sjukvård är ett tillväxtområde med stor nationell och internationell utvecklingspotential. En regional struktur för klinisk forskning och kliniska prövningar har byggts upp. Genom samarbete med universitet och näringsliv stimuleras innovationskraft, idéutveckling och entreprenörskap inom hälso-, sjukvårds- och omsorgssektorn och inom områdena medicinsk teknik, sport och hälsa.

2. Life Science

Industrin inom läkemedel, bioteknik och medicinteknik utvecklas i hög grad genom kontinuerlig kontakt mellan näringslivets och akademins aktörer. I regionen finns kvalificerad forskning inom medicinsk cell- och molekylärbiologi, samt en väl utvecklad bioteknik och medicinsk teknik med informations- och kommunikationsteknik som stöd. Regionens biobanker och flergenerationsdata omfattar unika populationsbaserade biobanksmaterial med mycket långa uppföljningstider och upprepade prover. Digitalisering och länkning av data utförs med väl beprövade system och högt ställda kvalitetskrav.

3. Teknik- och tjänsteutveckling inom industrin

Basindustrins efterfrågan på teknik- och tjänsteutveckling kan bidra till att stärka konkurrenskraften hos regionens små och medelstora företag. I samarbeten mellan regionens basindustri/processindustri, forskning och företag skapas förutsättningar som ska leda till att Övre Norrland intar en global position vad gäller kunskapsintensiv industriell utveckling.

Hållbart nyttjande av naturresurser i kombination med ledande informations- och kommunikationsteknikutveckling där spetsforskning går hand i hand med industrin har bidragit till att Övre Norrland har en världsledande position inom högteknologisk processindustri inom såväl gruv-, mineral- och skogsnäring samt återvinning.

Utvecklingsområden finns i relation till bland annat skogs- och träteknik, gruv- och mineralteknik, digital teknik, industriell design, skogsnäring, växt- och skogsbioteknik och processteknik. Regionen har genom sina råvarutillgångar, industri samt forsknings- och utvecklingskompetens unika tillväxtförutsättningar och stora möjligheter till ytterligare förädling av basindustrins produkter. Bland annat eftersträvas en utveckling av användningen av biomassa, liksom träindustriella processer och metoder, från skog till färdig träprodukt, genom utökad FoU. Inom regionen eftersträvas även en position på den internationella marknaden för framtida träbyggnadsteknik och klimatanpassat byggande.

4. Testverksamhet

Test- och övningsverksamhet är ett område med stor tillväxtpotential där regionens naturliga förutsättningar, i kombination med kompetens och teknikhöjd, ger konkurrensfördelar. I regionen finns unika möjligheter att bedriva testverksamhet med tillgång till stora arealer som är glest befolkade och med ett stabilt vinterklimat med kyla, ren luft och fritt luftrum. Branschen som innefattar bil- och komponenttestverksamhet har under de senaste åren uppvisat en snabb utveckling.

Förutsättningarna för prövning av material, system och personal under olika klimatförhållanden är goda och det finns goda möjligheter att expandera test- och övningsverksamhet till andra branscher, bland annat flyg- och rymdindustrin, tåg, mobil kommunikation samt risk och säkerhet.

5. Hållbar energi och miljöteknik

Övre Norrland kommer att få nya möjligheter till tillväxt genom arbetet för att utveckla förnybara energikällor, framför allt genom satsningar på produktion av bioenergi. Det är av vikt att utveckla nödvändig kunskap och teknik vad gäller användningen av förnybara energikällor och effektivisering av industriprocesser och energianvändning. Miljöteknik och miljöinnovationer är två starka tillväxtområden, bland annat på grund av den stora tillgången på vattenkraft, skog och vindkraft. FoU intensiteten är hög i branschen och vid regionens universitet.

6. Upplevelsenäringar och kulturella och kreativa näringar

Kulturella och kreativa näringar har en ökande efterfrågan och en positiv roll för regional utveckling, dels på grund av sin egen tillväxtpotential och dels till följd av kopplingar till andra verksamheter och branscher.[23] Förutsättningarna för att ytterligare utveckla de kreativa näringarna är mycket goda med hjälp av de resurser och drivkrafter som finns i regionen, inte minst hos regionens unga vuxna. Kombination av ny teknik, forskning och innovationskraft främjar utveckling av nya affärsidéer, vilket ger goda möjligheter för kulturella och kreativa näringar att bli internationellt konkurrenskraftiga.

Turism och upplevelser är tillväxtområden med stora förutsättningar att utvecklas och bidra till en ökad regional konkurrenskraft och sysselsättning. Regionens natur, kultur och historia, i kombination med utveckling av bra kommunikationer, ger goda möjligheter att skapa produkter och upplevelser av hög kvalitet, och är samtidigt viktiga besöksanledningar i regionen. Utveckling av samisk turistnäring, som sker med utgångspunkt från den samiska befolkningens förutsättningar och behov, kan stimulera till ökad attraktivitet, fler innovationer och entreprenörskap i regionen.

Regionens förutsättningar i form av stora och glest befolkade arealer, vinterklimat, ljusa sommarnätter etc., kan även möjliggöra innovativa angreppssätt och idéer. En naturlig utveckling finns bland annat i kopplingen mellan friluftsliv och turism där snö, is och naturmiljöer tillsammans med design och arkitektur bidrar till affärs- och innovationsutvecklingen.

7. Digitala tjänstenäringar för smart region

De digitala tjänstenäringarna utvecklar verktyg, tjänster och produkter som kopplar samman regionen internt och mot resten av världen. Det finns en stor möjlighet för utveckling och implementering av nya produkter och tillämpningar samt system för breddad IKT-användning i Övre Norrland, dels för att utveckla tillgängligheten till vård, omsorg, kultur och utbildning i glest befolkade områden, dels för att stimulera företagande, innovationsutveckling och samverkan mellan privata och offentliga aktörer. Innovativa lösningar inom till exempel områdena eHälsa och telemedicin kan ge svar på hur de demografiska och geografiska utmaningarna kan bemötas.

Skärningspunkter

En metod att tillämpa i syfte att stärka regionens fokusområden är så kallade skärningspunkter. Forskning visar att när ett kompetensområde eller bransch korsar ett annat område kan nya innovationer, eller så kallade innovativa språng, uppstå i skärningen mellan de två. Det finns därmed en potential för framtida innovationer genom att främja möten inom och mellan branscher och olika typer av företag, organisationer och kompetensområden. Ett exempel på en skärningspunkt är industrins teknik- och tjänsteutveckling, som efterfrågar applikationer och andra IKT-lösningar, vilket bland annat kan erbjudas av aktörer inom den kreativa sektorn. Projekt som bidrar till skärningspunkter inom och mellan fokusområdena kommer att prioriteras.

---

[23] Se Tillväxtverkets definition av kulturella och kreativa näringar.

10. Uppföljning och effektutvärdering

Regionen ska stärka sin innovationskraft. De förslag till åtgärder som beskrivs i detta dokument ska tillsammans utgöra vägar för att åstadkomma förstärkta förmågor och förutsättningar att skapa innovationer i regionen. För att beskriva vilka effekter som innovationsstrategin haft för att skapa konkurrenskraft och jobb i Västerbotten och stärka innovationsförmågan i samhället måste återkommande uppföljningar och effektutvärderingar genomföras. Resultatet av sådana uppföljningar och värderingar bör sedan kunna användas för alla som på olika sätt är delar av det regionala innovationsstödsystemet.

Datafångsten kan ske på många sätt. SCB:s regionala innovationsstatistik kan användas. Likaså EUs Community Innovations Survey, (CIS) som utgör ett Innovation Scoreboard med europeiska regiondata för att värdera EU-regioners och medlemsstaternas innovationsprestationer.

Region Västerbotten har inom ramen för Reg Lab medverkat till att ta fram ett Innovationsindex vars syfte har varit att utveckla en indikatormodell för regional förmåga till ekonomisk förnyelse. Indexet ska kunna användas som ett underlag för strategiska diskussioner med policyaktörer i regioner kring förutsättningar för hur tillväxt bäst tas tillvara. Ett annat mål har varit att fördjupa lärandet om vilka faktorer som ligger bakom en innovationsdriven tillväxt och som är möjliga att påverka på lokal, regional och nationell nivå.

Innovationsindex 2011
http:// www.reglab.se/innovation/wp-content/uploads/2012/12/Rapport-Innovationsindex.pdf.

Reg Lab kommer dels att revidera det regionala innovationsindexet samt även konstruera ett nytt index med fokus på lokal förnyelseförmåga. I den förstudie som tagits fram finns förslag på hur ett sådant index kan byggas: teoretiska utgångspunkter, förutsättningar för lokal konkurrenskraft och möjliga indikatorer.

11. Det samlade regionala ledarskapet

Den nationella innovationsstrategin framhåller att det regionala tillväxtarbetet ska ske i samspel mellan den nationella och regionala nivån. För att uppnå synergier mellan EU-programmen under perioden 2014–2020 är det en styrka med ett samlat regionalt ledarskap i tillväxtpolitiken.

Region Västerbotten är en politiskt styrd organisation som har det regionala utvecklingsansvaret. Det ger Region Västerbotten en legitim roll att hålla samman det regionala ledarskapet, koordinera initiativ och ta egna strategiska beslut för hur innovationsutvecklingen kan stärkas i regionen.

Det regionala ledarskapet ska vara samlat, det vill säga att ansvaret för länets utveckling delas av många aktörer som delar med sig av sin kompetens och intressen till nytta för hela regionen. Enskilda människor, akademi, näringsliv, organisationer och

civila samhället blir en gemensam arena för att skapa en samhandling[24] och leda regionen mot en ökad hållbar tillväxt och innovationskraft.

Det regionala ledarskapet styr innovationspolitiken mot vad som är bäst för regionen. Den regionala tillväxtpolitiken baseras på att utveckling skapas utifrån lokala och regionala förutsättningar med samarbete över sektors- och ansvarsgränser men även i gränsöverskridande samverkan med andra regioner och EU.

Ett mer samlat grepp uppnås, till skillnad mot idag då både tillväxtpolitik och innovationsstödsystemet är kopplat till avgränsade sektorer: kommuner, landsting, Tillväxtverket, EU med flera. För att stärka förutsättningarna för samhandling föreslås att "Regionens innovationsforum (RIF)" etableras.

11.1 Regionalt Innovationsforum (RIF)

För att stärka det regionala ledarskapet för innovationsutveckling i genomförandet av den Regionala Innovationsstrategin föreslås inrättande av ett Regionalt Innovationsforum (RIF).

Forumet ska utgöra samverkansplattform som utgår från Quadro Helix[25] och ha en sammansättning med personer från innovationsstödsystemet lokalt och regionalt. Särskild tyngd bör läggas i att forumet ska ha representanter från näringslivet. Aktörerna i forumet arbetar i ett utvecklat partnerskap och i gemensamma processer för att öka samverkan och diskutera gemensamma intressen. Men också utgöra ett forum för olika initiativ som kan stärka innovationskraften och innovationsstödsystemet i regionen.

Regionalt Innovationsforum är Region Västerbottens arena för att utöva ledarskapet på innovationsområdet. Innovationsforumet förväntas sammanträda återkommande och med fördjupad kunskap koncentrera kring frågor som syftar till att stärka innovationskraften i regionen. Forumet är även ett uttryck för den betydelse som EUs medlemstater och regioner fäster på ökad konkurrens- och innovationskraft under de närmaste åren.

Forumet ska kunna värdera och utveckla projektidéer och utgöra ett stöd inför beredning av Region Västerbotten eller annan myndighet som ansvarar för projektfinansiering, regionalt och nationellt. Forumet kan även mobilisera regionen kring kommande utlysningar.

Regionens Innovationsforum har till uppgift att utarbeta förslag för hur riskkapital och glapp i företagens finansiering kan undvikas samt så långt möjligt samordna information om riskkapital och riskkapitalister. Arbetet bör ha utgångspunkt i att kapitalförsörjningen ska framstår som transparant och ge en tydlig bild av aktörernas roller och policys i förhållande till företagens olika utvecklingsskeden.

Regionalt Innovationsforum har till uppgift att genomföra uppföljningar och effektutvärderingar av innovationskraften i regionen. I uppgiften ingår att skapa dialog om mätmetoder och resultat samt sprida dessa till innovationsstödsystemets aktörer.

Åtgärder

- Inrättande av ett Regionalt Innovationsforum (RIF)

---

[24] Samhandling kan beskrivas som en djupare grad av samverkan genom att aktörerna uttryckligen i gemensam anda väljer att i en sakfråga/fokusområde/investering arbeta tillsammans för att säkerställa att rätt kunskap är samlad och att policyprocessen (planering, genomförande, mål och uppföljning) delas mellan aktörerna. Syftet med samhandling är att få ut maximal effekt av investerat kapital (både privat och offentligt) genom skarpa satsningar som är behovsbaserad (utifrån platsen/regionen/territoriet) / Projektet Regional tillväxt på alla nivåer.

[25] Triple Helix innovation modellen fokuserar på relationen mellan universitet, näringsliv och offentliga politiska beslutsnivåer. I Quadro Helix breddas triple helix för innovation med en fjärde helix som utgörs av det civila samhället. Journal of Innovation and Entrepreneurship, Augusti 2012. Se även avsnitt 7.1.

Bilaga

1. Nuläget – Västerbottens län

Västerbottens län är en konkurrenskraftig region i ett europeiskt perspektiv. I jämförelse med många andra regioner har länet en hög kunskapsnivå och en hög bruttoregionalprodukt per innevånare. På den globala nivån är den ekonomiska tillväxttakten högre i regionen än i Europa som helhet. Sverige kommer att möta en allt högre konkurrens inom kunskapsekonomin framför allt från länder som Kina och Indien. Västerbottens förmåga att generera kunskap och innovationer kommer därför att vara avgörande för en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling i regionen. Att främja näringslivet och höja kunskapsnivån hos länets innevånare och näringsliv är därför viktiga övergripande mål.

Västerbottens län utgör 13 procent av landet yta och har drygt 260 000 invånare. Den demografiska sammansättningen i regionen förändras på många sätt i likhet med övriga Sverige. Regionen blir mer mångfaldspräglad och andelen äldre ökar. Det finns en tydlig koncentration av befolkningen till Umeå och Skellefteå kommuner. 12 av kommunerna har ett invånareantal som understiger 10 000 dessutom med en över tid fortsatt befolkningsminskning. De större tätorterna vid kusten har traditionellt bra logistiska förbindelser medan inlandet består av mindre orter med sämre infrastruktur. Transportinfrastrukturen är inte tillräckligt utvecklad sedd utifrån regionens strategiska läge med långa inomregionala avstånd och gles näringsstruktur.

Den demografiska utvecklingen ställer krav på effektiva lösningar för bland annat integration, välfärd, kompetensförsörjning och tillgång på service och tjänster. Den ökande digitaliseringen av samhället skapar nya möjligheter men förutsätter också tillgång till uppkoppling, digital kompetens och delaktighet. Mångfald och jämställdhet är viktiga förutsättningar för att regionen ska kunna vara attraktiv för kvinnor och män på lika villkor. Ett aktivt jämställdhets- och mångfaldsarbete är av största betydelse för regionens framtid.

I Västerbottens län har kvinnor lägre sysselsättningsgrad jämfört med män och utrikesfödda har lägre sysselsättningsgrad än födda i Sverige. Det finns även en hög arbetslöshet bland unga. För att höja andelen i arbete måste därför insatser främst riktas mot att höja andelen i arbete i dessa grupper.

Andelen elever i Västerbotten län som lämnar gymnasieskolan med fullständiga betyg är idag 80 procent. De elever som inte klarar av skolan löper stor risk att hamna i utanförskap. Här behövs utvecklade metoder för att identifiera och överbrygga de faktorer i utbildningsmiljön som brister när elever inte klarar målen.

Av regionens 30–34 åringarna har 50 procent avslutat en högre utbildning men med betydande inomregionala skillnader. Det finns också betydande skillnader mellan kvinnor och män där andelen kvinnor med högre utbildning i genomsnitt är 12 procentenheter högre.

I Västerbottens län är andelen personer som startar företag lägre jämfört med riksgenomsnittet. Andelen kvinnor som startar företag är också relativt sett lägre jämfört med män. För att stärka företagandet i länet bör insatser riktas mot att öka underrepresenterade gruppers företagande och tillgång till det innovationsfrämjande systemet.

I en globalt sammanlänkad ekonomi med ökad konkurrens förväntas innovationsutveckling leda till ökad hållbar tillväxt med fler livskraftiga företag och fler arbetstillfällen i såväl Europa, Sverige som i Västerbotten. Satsningar på forskning, teknisk utveckling och innovation är strategiskt viktiga utvecklingsområden för regionen och FoU-investeringar i regionens näringsliv är fortsatt låga i jämförelse med andra regioner i Sverige.

I den föreslagna partnerskapsöverenskommelsen betonas vikten av att det operativa programmet möter upp målen i den nationella innovationsstrategin, där bland annat ett stärkt samspel med högre utbildning betonas samt vikten av att forsknings- och innovationsstrukturen är tillgänglig för små och medelstora företag. Nationellt betonas även behovet av att forskning och utbildning vid universitet, högskolor och forskningsinstitut möter upp kunskaps- och utvecklingsbehov i företag och samhälle.

I analyser och erfarenheter från tidigare programperiod efterfrågas en vidareutveckling av samverkan och samordning mellan olika aktörer i Övre Norrland för att skapa bästa möjliga förutsättningar för innovation och entreprenörskap.

Bilaga

2. Ordlista

Accelerator. *Avser kapital och rådgivning som kommer in i tidiga skeden för att hjälpa företaget att lämna en inkubator och accelerera företagets utveckling mot marknaden.*

Affärsängel. *En privatperson, eller via ett bolag, investerar kapital i och tillför affärsmässig kunskap till onoterade företag med tillväxtpotential. Affärsängeln är ofta en person med erfarenhet och kunskap av företagande.*

Crowd funding. *En metod för att finansiera projekt eller idéer genom att vända sig till ett stort antal finansiärer, ofta via internetbaserade system.*

Expansionskapital/tillväxtkapital. *Produkten har fått sin första kund, det finns en marknadsacceptans. Ett mellanting är konvertibla lån, där en långivare går in med ett lån och tar en konvertibelavgift (lägre än marknadsränta normalt) och långivare/tagare bokar upp ett framtida datum där långivaren har rätt att konvertera lånet till aktier – ägande i bolaget.*

Gåva. *Förknippad med en motprestation som inte innebär återbetalning = konsultcheckar, utvecklingsbidrag m.m.*

Inkubator. *En inkubator erbjuder en dynamisk process för utveckling av människor, affärer och företag. Inkubatorn bistår entreprenörer med aktiv och anpassad managementsupport, finansiella, tekniska och kommersiella nätverk samt en kreativ tillväxtmiljö med tillhörande kontorsservice. Den är designad att stödja en entreprenör i dennes utveckling av affärskunnande i en miljö som främjar företagsutveckling. Även om inkubatorer varierar i omfattning angående erbjuden assistans, finns det några allmänna beståndsdelar som bör ingå i en inkubators koncept. Sammantaget stödjer en inkubator unga företag att förbereda sig för att klara de hinder som ofta ligger till grund för misslyckanden, utveckla entreprenörens förmåga att driva ett företag samt att fungera som guide till extern finansiering.*

Kluster. *Geografisk koncentration av relaterade företag och aktörer som präglas av ett ömsesidigt beroende och påverkan på varandra, utan direkta krav på samspel med forskning. Ett kluster utgår från att det finns geografiska koncentrationer av relaterade företag och andra aktörer som både konkurrerar och samverkar (Tillväxtverket, kluster och näraliggande begrepp).*

Lån. *Finansiären kräver återbetalning. Här finns mellanting där finansiären har en "back upp" som ALMI i form av riskavtäckning från staten på 50 % för deras innovationslån. Affärsiden med lånekapital är att man revolverar kapitalet och täcker sina kostnader och förluster och vinst med ränteintäkterna.*

Revolverande fonder *är fonder vars kapital inte behöver växa men skall hållas oförändrat genom avkastningen från fondens investeringar*

Riskkapital *är ett samlingsnamn för kapital som riskeras vid investeringar och omfattar alla tillskott av kapital i ett företag som inte är lån och där finansiären i alla lägen kräver ägande i företaget som motprestation för sin insats. Affärsiden med riskapitalet är att skapa tillväxt av det egna kapitalet genom s.k. exit, där man säljer sin ägarandel med stor vinst. Avkastningskraven mycket stora i tidiga skeden då man måste köpa många "lotter" för att finna en vinnare.*

Riskvilligt kapital. *Kapital som en riskskapitalist är villig att skjuta till för att starta, utveckla eller förvärva ett företag som hon eller han tror har potential. Är kapital som kan innebära utebliven återbäring.*

Såddkapital – seed capital. *Riskvilligt kapital är ägarkapital i mycket tidiga skeden, produkten är verifierad (man har konstaterat nyhetsvärdet och kan förmoda att det finns ett marknadsbehov) Dessa pengar skall nyttjas för att utveckla produkten färdigt och bearbeta marknaden inför en introduktion.*

REGION
VÄSTERBOTTEN

Region Västerbotten
Box 443, 901 09 Umeå, Sweden
BESÖKARE Västra Norrlandsgatan 13, Umeå
TELEFON +46 90 16 57 00 FAX +46 90 77 05 91
www.regionvasterbotten.se www.facebook.com/regionvasterbotten

Sammanträdesdatum	Måndagen den 11 januari
Sammanträdestid	kl. 08:00-08:50
Sammanträdesplats	Linden, Region Västerbotten, V Norrlandsgatan 13, Umeå samt digitalt
Beslutande	Enligt närvarolista sidan 2
Övriga närvarande	Enligt närvarolista sidan 2
Paragrafer	1-7
Underskrifter	Genom digital signering
Sekreterare	Katrine Andersson
Ordförande	Rickard Carstedt (S)
Justerare	Åsa Ågren Wikström (M)

BEVIS OM ANSLAG
Justering har tillkännagivits genom anslag på Region Västerbottens anslagstavla.

Organ	Regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott
Sammanträdesdatum	2021-01-11
Anslagsdatum	Protokollet anslås senast två dagar efter justering
Datum då anslaget tas ner	Anslag tas ner tre veckor efter anslagsdatum
Förvaringsplats för protokollet	Region Västerbotten, Regionala utvecklingsförvaltningens kansli, Umeå

Comfact Signature Referensnummer: 1010166

Närvarolista

Namn	Parti	Närvaro	Reservation Omröstning § Ja	Reservation Omröstning § Nej	Anteckningar/ Tjänstgörande ersättare
Ledamöter (13)					
Richard Carstedt	S	1			Ordförande, digitalt
Åsa Ågren Wikström	M	1			Justerare, digitalt
Ylva Hedqvist Hedlund	V	1			Digitalt
Övriga närvarande					
Katrine Andersson, nämndsekreterare/utredare, §§ 1-7					
Anna Pettersson, regiondirektör, §§ 1-7					
Rachel Nygren, stabschef, §§ 1-7					
Lena Nordling, ekonomiansvarig, §§ 1-7					
Jonas Lundström, chef näringsliv och samhällsbyggnad, §§ 1-7					

Comfact Signature Referensnummer: 1010166

Innehållsförteckning

§ 1 Fastställande av ärendelistan....4
§ 2 Tilläggsbudget regionala utvecklingsnämnden 2021....5
§ 3 Interrimförlängning av nuvarande regional innovationsstrategi....7
§ 4 Information från verksamheten....9
§ 5 Kurser och konferenser....10
§ 6 Meddelanden....11
§ 7 Delegeringsbeslut....12

Comfact Signature Referensnummer: 1010166

§ 3
Interrimförlängning av nuvarande regional innovationsstrategi
Dnr: RUN 6-2021

Arbetsutskottets förslag till beslut
Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige besluta att den nuvarande regionala innovationsstrategin 2014-2020 förlängs att gälla intill dess ny strategi är framtagen och beslutad, senast under 2022.

Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

Ärendebeskrivning
Regional innovationsstrategi är en av de centrala strategierna som hör till det regionala utvecklingsansvaret som i Västerbotten förvaltas av Region Västerbotten på Regeringens uppdrag. I en regional innovationsstrategi analyseras och beskrivs regionens förutsättningar och möjligheter till att stärka innovationskraften i regionen. I strategin beskrivs hur arbetet med att stärka och utveckla den kraften och sätta den i ett mer konkret sammanhang. Den regionala innovationsstrategin fungerar också i likhet med Regional utvecklingsstrategi som en grund för insatser i olika fonder och finansieringssystem på nationell och europeisk nivå.
Arbetet med att ta fram och förankra regional innovationsstrategi följer med det regionala utvecklingsansvaret och ligger på Region Västerbotten, men i samma grad som för Regional utvecklingsstrategi ligger där ett ansvar för att processen ska ske med bred förankring och möjligheter för breda inspel. Det betyder att processen behöver vara öppen och ge möjlighet för samhandling.

Västerbottens nuvarande regionala innovationsstrategi antogs under 2014 och var tidssatt till och med 2020. Det grundläggande och överordnade strategidokumentet till en regional innovationsstrategi är den Regionala utvecklingsstrategin för Västerbotten, som beslutades under november månad 2020 i Regionfullmäktige. Det är nu hög tid att genomföra arbetet med att ta fram en ny Regional innovationsstrategi och det arbetet är påbörjat med målet att ett förslag till sådan ska kunna behandlas politiskt under slutet av detta år och början på nästa år.

Den nuvarande beslutade strategin behöver därmed förlängas intill dess att en ny strategi är fastslagen under 2022.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse
Regional innovationsstrategi för Västerbottens län 2014-2020

Comfact Signature Referensnummer: 1010166

Arbetsutskottets behandling av ärendet
Åsa Ågren Wikström (M) yrkar om tillägg till förslag till beslut, med "senast under 2022."
Inga motförslag föreligger.

Beslutsexpediering
Regionfullmäktige

Comfact Signature Referensnummer: 1010166

Signatursida

Detta dokument har elektroniskt undertecknats av följande undertecknare:

Namn	ÅSA ÅGREN WIKSTRÖM
Titel, Organisation	Justerare, Regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott
Datum & Tid	2021-01-11 09:14:01 +01:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_05a23411d659dc6cba15a419d78e03920a

Namn	KATRINE ANDERSSON
Titel, Organisation	Sekreterare, Regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott
Datum & Tid	2021-01-11 09:14:57 +01:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_05bd352540c846951d8e4abe74c1371d8d

Namn	RICHARD CARSTEDT
Titel, Organisation	Ordförande, Regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott
Datum & Tid	2021-01-11 09:38:12 +01:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_08790cd79db9fdd168fc1014f4bd9f697d

Validera dokumentet | Användarvillkor

Comfact Signature Referensnummer: 1010166